

KAMILA BŁĄŻEJSKA

Produkcja energii termicznej z biomasy we Francji – wybrane aspekty prawne

1. Uwagi wstępne

W krajach rolniczych o dużym stopniu zalesienia, do których należą Polska i Francja, biomasa jest powszechnie dostępnym źródłem energii odnawialnej, służącej do ogrzewania lub chłodzenia. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych definiuje biomasę jako „ulegającą biodegradacji część produktów, odpadów lub pozostałości pochodzenia biologicznego z rolnictwa (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa i związanych działów przemysłu, a także ulegającą biodegradacji część odpadów przemysłowych i miejskich”¹.

Spalanie biomasy lub wytworzonego z niej biogazu prowadzi do wytworzenia energii, która znajduje zastosowanie przy ogrzewaniu lub chłodzeniu obiektów mieszkaniowych i usługowych oraz w procesach przemysłowych. Poprzez zagospodarowanie zasobów biomasy na cele energetyczne wiele państw Unii Europejskiej, w tym Polska i Francja, zamierza zwiększyć produkcję energii z odnawialnych źródeł, a tym samym wypełnić zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych i aktów prawa unijnego.

---

¹ Art. 2. pkt „e” dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE, Dz. Urz. UE, L 140, z 5 czerwca 2009 r. (dalej: dyrektywa OZE).

Problematyka prawnych uwarunkowań produkcji energii ciepła i chłodzenia z biomasy jest elementem szerszego zagadnienia – prawnych aspektów promocji i wykorzystania wszystkich odnawialnych źródeł energii (OZE) – istotnego zwłaszcza w kontekście rosnącego przekonania o konieczności przeciwdziałania antropogenicznym zmianom klimatu.

Punktem wyjścia analizy prawnych aspektów wytwarzania ciepła i chłodu z biomasy jest rozróżnienie postaci, w których występuje energia. W zależności od zastosowanej technologii wytworzona energia może występować w postaci elektrycznej lub termicznej, ma zatem różne parametry i znajduje odmienne zastosowanie. Energia służąca do ogrzewania lub chłodzenia ma formę energii termicznej. Pojęcia „energia cieplna”, „energia termiczna”, „energia ciepła i chłodu” stosuje się często zamiennie. Energia termiczna jest wykorzystywana przede wszystkim w gospodarstwach domowych (do ogrzewania budynków mieszkalnych, klimatyzacji, przygotowania ciepłej wody użytkowej), a także w przemyśle i rolnictwie.

Państwa członkowskie Unii Europejskiej, chcąc doprowadzić do wyznaczonego w dyrektywie OZE 20-procentowego udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł w końcowym zużyciu energii brutto do 2020 r., muszą rozwijać równolegle systemy ciepłownicze i elektroenergetyczne zasilane „zieloną” energią². We Francji biomasa stanowi obecnie podstawowe źródło odnawialnej energii termicznej w sektorze mieszkaniowym, usługowym i przemysłowym. W dalszej perspektywie surowiec ten w największym stopniu ma przyczynić się do wzrostu udziału odnawialnej energii ciepła i chłodu, wyprzedzając w tym względzie nawet pompy ciepła³.

Powyższe przesłanki wskazują na strategiczny charakter rozwoju sektora produkcji ciepła i chłodu artykułowany w dyrektywie OZE. Odejście od tradycyjnych nośników energii wymaga zmian systemowych i zinte-

---

² Do ogólnych celów dyrektywy OZE należy osiągnięcie 20% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w UE oraz 10% udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii w transporcie w każdym państwie członkowskim do 2020 r. – mówi o tym art. 3 ust.1 dyrektywy OZE. „Końcowe zużycie energii brutto” oznacza „towary energetyczne dostarczane do celów energetycznych przemysłowi, sektorowi transportowemu, gospodarstwom domowym, sektorowi usługowemu, w tym świadczącemu usługi publiczne, rolnictwu, leśnictwu i rybołówstwu, łącznie ze zużyciem energii elektrycznej i ciepła przez przemysł energetyczny na wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła oraz łącznie ze stratami energii elektrycznej i ciepła podczas dystrybucji i przesyłania”; art. 2 pkt „f” dyrektywy OZE.

³ *Programmations pluriannuelles des investissements de production de chaleur (PPI chaleur)*, raport Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Klimatu Ministerstwa Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Gospodarki Przestrzennej, s. 8.

growanego podejścia, wynikających z kompleksowych rozwiązań prawnych, dzięki którym odnawialna energetyka, droższa od konwencjonalnej, będzie mogła rozwijać się w tempie na tyle dynamicznym, by sprostać wymogom, które Unia Europejska nałożyła na wszystkie państwa członkowskie wraz z przyjęciem dyrektywy OZE⁴.

W Polsce do tej pory nie została dokonana transpozycja dyrektywy OZE, a istniejące mechanizmy wsparcia nie są dostatecznie skuteczne w promowaniu energii elektrycznej i termicznej ze źródeł odnawialnych. Celowe wydaje się zatem przesłedzenie systemów wsparcia, jakie funkcjonują lub są w fazie przygotowania w państwach, w których energetyka odnawialna korzysta już z rozwiązań prawnych, administracyjnych i finansowych wzmacniających rozwój tego sektora.

Francja należy do państw członkowskich UE, w których obserwuje się silną wolę polityczną (popartą rzeczywistymi działaniami) na rzecz promocji rozwoju energetyki odnawialnej, w tym wytwarzania energii termicznej z biomasy pochodzenia rolniczego i leśnego. Francuski model wsparcia produkcji ciepła opiera się na decentralizacji i przeniesieniu obowiązków na szczeble regionalne i lokalne. Jakkolwiek same cele produkcji energii pochodzącej z odnawialnych źródeł zostały ustalone dla całego kraju, to ich realizacja została powierzona samorządowi terytorialnemu i regionalnym agencjom do spraw środowiska i zarządzania energią⁵. Na przykład budowa większości budynków użyteczności publicznej we Francji odbywa się na szczeblu lokalnym, stąd istnieje przekonanie, że to właśnie jednostki samorządowe najlepiej poradzą sobie z promocją nowych technologii i demonstracją „dobrych przykładów”.

Dotyczy to zwłaszcza władz we francuskich regionach, które odpowiedzialne są za realizację i kontrolę planów zagospodarowania przestrzennego. Takie rozwiązanie znajduje uzasadnienie w specyfice rynku ciepła, który jest z natury lokalny, co wynika z praktycznych względów ograniczania strat w przesyłce energii cieplnej. Sprawność działania samo-

---

⁴ Z. Muras, *Polityka UE i Polski w sprawie promocji odnawialnych źródeł energii – różne rozwiązania, wspólny cel*, w: Z. Muras, F. M. Elżanowski, R. Stankiewicz, W. Jurasz, M. Izbińska, A. Zbijowska, I. Przybojewska, M. M. Sokołowski, J. Kawka, T. Długosz, B. Wojtyniak, P. Korzeniowski, M. Koszowski, J. Kołacz, W. Ciszewski, M. Pawełczyk *Polska polityka energetyczna – wczoraj, dziś, jutro*, Urząd Regulacji Energetyki, Warszawa 2010, s. 9.

⁵ Agencja do spraw Środowiska i Zarządzania Energią (Agence de l'Environnement et de la Maîtrise d'Énergie – ADEME) jest jednostką centralnej administracji publicznej, koordynuje realizację polityki w zakresie zrównoważonego rozwoju i energetyki. Agencje ADEME reprezentowane są przez 3 biura centralne i 26 oddziałów regionalnych. Więcej na temat agencji na stronie: <http://www2.ademe.fr>.

rzędów terytorialnych we Francji idzie w parze z rozproszonym wytwarzaniem energii cieplnej z biomasy, a tym samym ze wzrostem podaży ciepła z tego źródła. Co więcej – w ostatnich latach prawne aspekty wytwarzania energii odnawialnej znalazły się w centrum debaty nad nowym modelem produkcji rolnej we Francji⁶.

Przedmiotem niniejszego artykułu są francuskie mechanizmy wsparcia produkcji energii ciepła i chłodu z biomasy w świetle obowiązujących regulacji prawnych oraz ustaleń zawartych w krajowym planie działań, zgłoszonym Komisji Europejskiej przez francuskie Ministerstwo Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza⁷. Należy zaznaczyć, że produkcja ciepła w kogeneracji nie została uwzględniona w niniejszym opracowaniu ze względu na zgoła odmienną charakterystykę i uwarunkowania prawne, które kształtują podaż energii termicznej i elektrycznej wytwarzanych w jednym źródle.

Ze względu na zasadnicze różnice między mechanizmami wsparcia dla energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych a mechanizmami wspierającymi energię ciepła i chłodu z takich źródeł, uzasadniona wydaje się ich oddzielna analiza. Jednocześnie należy podkreślić, że mimo istniejących odrębności, wiele uwarunkowań prawno-administracyjnych w podobny sposób wpływa na skuteczność mechanizmów wsparcia OZE, bez względu na rodzaj energii, jaki jest w nich wytwarzany. Na przykład niedostatecznie przejrzyste przepisy prawne, regulujące system obowiązkowego zakupu energii, stanowią poważne utrudnienie w rozwoju energetyki odnawialnej, ze względu na ryzyko wielokrotnego obrotu tą samą energią – niezależnie od tego, czy chodzi o energię cieplną, czy elektryczną⁸. Podobnie, bez harmonizacji i uproszczenia procedur administracyjnych, jakie towarzyszą wykorzystaniu OZE od fazy przygotowania pro-

---

⁶ *Les défis énergétiques de l'agriculture française à l'horizon 2030. Note de cadrage*, Ministerstwo Rolnictwa i Rybactwa, Paryż 2009, s. 2 i n.

⁷ Obowiązek przyjęcia krajowego planu działań wyznacza artykuł 4 dyrektywy OZE, zgodnie z którym „krajowy plan działań określa dla danego państwa członkowskiego krajowe cele w zakresie udziału energii ze źródeł odnawialnych zużyte w sektorze transportowym, sektorze energii elektrycznej, sektorze ogrzewania i chłodzenia w 2020 r., uwzględniając wpływ innych środków polityki efektywności energetycznej na końcowe zużycie energii oraz odpowiednie środki, które należy podjąć dla osiągnięcia krajowych celów ogólnych, w tym współpracę między organami władzy lokalnej, regionalnej i krajowej, zaplanowane transfery statystyczne lub wspólne projekty, krajowe strategie ukierunkowane na rozwój istniejących zasobów biomasy i zmobilizowanie nowych zasobów biomasy do różnych zastosowań [...]”.

⁸ F. M. Elżanowski, *Polityka energetyczna – prawne instrumenty realizacji*, Warszawa 2008, s. 116.

jektu instalacji po przesył i dystrybucję energii, zwiększenie udziału odnawialnej energii w końcowym zużyciu w całej UE może okazać się nad wyraz trudne⁹.

2. Wsparcie produkcji energii termicznej w świetle dyrektywy OZE

Jak zaznaczono powyżej, zgodnie z postanowieniami dyrektywy OZE, która weszła w życie w czerwcu 2009 r., każde państwo członkowskie UE powinno stworzyć krajowy plan działań w zakresie energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych. Krajowy plan działań jest dokumentem, w którym państwo członkowskie zawiera informacje o celach i środkach ich realizacji w odniesieniu do wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej oraz biopaliw z poszczególnych OZE, w tym z biomasy. Prawodawca unijny wymaga, by w krajowych planach działań zawsze uwzględniać wielość sposobów wykorzystania biomasy oraz potrzebę zagwarantowania stabilności jej podaży, m.in. poprzez dywersyfikację źródeł pochodzenia¹⁰.

Realizacja krajowych celów ogólnych, wyznaczonych z załączniku I do dyrektywy OZE, wymaga wdrożenia zintegrowanego programu zmian w sposobach produkcji energii elektrycznej oraz energii ciepła i chłodu, jak również znaczących inwestycji w poprawę efektywności energetycznej. Krajowy cel ogólny, który ma zrealizować Francja do 2020 r., wynosi 23% energii pochodzącej z OZE w całkowitym końcowym zużyciu energii brutto, a udział ten odnosi się – jak już wspomniano – zarówno do energii elektrycznej, jak i energii ciepła i chłodu. W referencyjnym roku 2005 część energii pochodząca z OZE w zużyciu końcowym we Francji wynosiła 9%¹¹. Energia cieplna stanowi połowę zużycia końcowego ener-

⁹ Zob. F. M. Elżanowski, M. M. Sokołowski, *Budowa elektrowni i elektrowni jądrowej jako szczególny przypadek procesu inwestycyjnego*, w: M. Cherka, F. M. Elżanowski, M. Swora, K. A. Wąsowski (red.), *Energetyka i ochrona środowiska w procesie inwestycyjnym*, Warszawa 2010, s. 80.

¹⁰ 30 czerwca 2010 r. minął termin przedkładania Komisji Europejskiej krajowych planów działań. Do listopada 2010 r. sześć państw członkowskich UE, m.in. Polska, nadal nie zgłosiło swoich planów, uchybiając tym samym postanowieniom art. 4 pkt 2 dyrektywy OZE.

¹¹ Zużycie końcowe energii ciepła i chłodu brutto w roku bazowym 2005 wynosiło 68,9 Mtoe (megaton oleju ekwiwalentnego) i według prognoz zawartych we francuskim krajowym planie działań, jeżeli nie zostanie zrealizowany plan poprawy efektywności energetycznej, zużycie to wzrośnie do 79,1 Mtoe w 2020 r. (a wyniesie tylko 60,0 Mtoe przy założeniu, że

gii w tym kraju w ciągu roku¹². Francja, podobnie jak większość państw członkowskich UE, zamierza wypełnić swój krajowy cel ogólny bez pomocy z zewnątrz w postaci transferów statystycznych lub wspólnych projektów¹³.

Podstawowym kierunkiem strategicznym przyjętym we Francji, w celu osiągnięcia wyznaczonego udziału energii odnawialnej w całkowitej ilości skonsumowanej energii, jest obniżenie o 38% zużycia energii w sektorze mieszkaniowym, który pochłania najwięcej energii właśnie w postaci ciepła. Bez tak znacznego zwiększenia efektywności energetycznej osiągnięcie celu w zakresie udziału OZE w całkowitej produkcji energii do 2020 r. może okazać się niemożliwe.

Aby osiągnąć wskazany wyżej krajowy cel ogólny w zakresie wytwarzania energii z OZE, Francja musi wyprodukować dodatkowe dwadzieścia milionów ton oleju ekwiwalentnego (20 Mtoe)¹⁴ z OZE do 2020 r., co z kolei wymaga, oprócz wspomnianego zwiększenia efektywności energetycznej, mobilizacji wszystkich zasobów odnawialnych, z których można pozyskać energię. Dla porównania, w 2007 r. we Francji konsumpcja energii ogółem wyniosła 162 Mtoe, z czego ponad 83,8 Mtoe pobrano w formie energii cieplnej. Wynika z tego, że francuski cel ogólny wyznaczony z dyrektywie OZE w połowie będzie musiał zostać zrealizowany poprzez rozwój sektora odnawialnej energii cieplnej. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że we francuskim prawodawstwie wciąż brakuje definicji energii chłodzenia z odnawialnych źródeł, a sektor chłodnictwa nie został wliczony do kalkulacji składających się na prognozy osiągnięcia wskaźników udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii brutto.

Duży potencjał rolnictwa i leśnictwa Francji sprawia, że krajowy cel ogólny ma zostać zrealizowany w znacznej mierze w oparciu o biomasę. Obecnie dominujący surowiec do produkcji energii termicznej we Francji stanowi biomasa leśna, z niej pochodzi 97% całkowitej ilości energii

---

energochłonność gospodarki spadnie dzięki regulacjom skutecznie promującym rozwiązania oszczędzające energię).

¹² Informacje i dane statystyczne na temat ciepła systemowego we Francji są dostępne na stronie internetowej CETE (Centrum Badań Technicznych i Urzędzeń), agencji Ministerstwa Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza, http://www.cete-ouest.developpement-durable.gouv.fr/article.php3?id_article=361 (dane z 20 października 2010 r.).

¹³ *Plan d'action national en faveur des énergies renouvelables. Période 2009-2020*, krajowy plan działań Francji, dokument opracowany przez Ministerstwo Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza, Paryż 2010, s. 10.

¹⁴ Tona oleju ekwiwalentnego (toe) jest międzynarodową jednostką energii, będącą energetycznym równoważnikiem jednej metrycznej tony ropy naftowej, o wartości 41,9 GJ (gigadzula).

cieplnej wytworzonej z OZE. Oprócz drewna i jego pochodnych, drugim rodzajem odnawialnego surowca energetycznego wykorzystywanym we Francji jest biomasa pochodzenia rolniczego, zwłaszcza w postaci celowych odpadów przemysłu rolno-spożywczego. W perspektywie rosnącego zapotrzebowania na nowe źródła biomasy, można spodziewać się dynamicznego wzrostu popytu na biomasę lignocelulozową pochodzenia rolniczego¹⁵, której potencjał w przypadku Francji nie jest jeszcze w pełni wykorzystywany¹⁶.

Wszystkie państwa członkowskie UE muszą również uwzględnić w swoich krajowych porządkach prawnych pewne preferencje w obszarze prawa budowlanego, jakie zostały wyznaczone przez prawodawcę unijnego w dyrektywie OZE. W celu wdrożenia tych postanowień wszelkie rozwiązania, prowadzące do zwiększenia efektywności energetycznej budynków oraz produkcji energii do ogrzewania i chłodzenia z OZE, mają być przedmiotem jednoznacznego wsparcia, zwłaszcza w postaci certyfikatów. Dodatkowo, sprawność instalacji, w której wytwarzana jest energia z biomasy, nie może być mniejsza niż 85% w sektorze mieszkaniowym i usługowym lub 70% w zastosowaniach przemysłowych, przy czym parametry te powinny być obliczane na bazie zestandaryzowanych procedur¹⁷. W wypadku gwarancji pochodzenia energii to, o ile w przypadku energii elektrycznej z OZE istnieje obowiązek wydania gwarancji pochodzenia na wniosek jej producenta, o tyle w przypadku energii cieplnej nie ma już takiego obowiązku. Wymóg wydania gwarancji pochodzenia dla energii ciepła i chłodu z OZE zależy od decyzji poszczególnych państw członkowskich. Zawsze jednak wystawianie gwarancji pochodzenia musi być zgodne z kryteriami obiektywności, przejrzystości i niedyskryminacji¹⁸.

Kolejnym mechanizmem promującym wytwarzanie energii termicznej z biomasy, którego istnienie musi być zagwarantowane przez państwa członkowskie, jest system certyfikacji dla instalatorów kotłów i pieców na biomasę (lub systemu równoważnego)¹⁹.

---

¹⁵ Biomasa lignocelulozowa (zwana też LCB – *lignocellulosic biomass*) obejmuje włókniaste lub zdrewniałe rolnicze i leśne pozostałości i materiały odpadowe oraz rośliny z upraw energetycznych. Jest jednym z najpowszechniej występujących i najtańszych surowców odnawialnych do produkcji energii. Patrz: J.-C. Ogier, D. Ballerini, J.-P. Leygue, L. Rigal, J. Pourquie, *Production d'éthanol à partir de biomasse lignocellulosique*, w: „Oil & Gas Science and Technology” 54, 1999, nr 1, s. 68.

¹⁶ *Plan d'action national*, op. cit., s. 88-89.

¹⁷ Art. 13, ust. 6 dyrektywy OZE.

¹⁸ Art. 15 ust. 1 i 2 dyrektywy OZE.

¹⁹ Art. 14 pkt 3 dyrektywy OZE.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na kryterium niezbędności i proporcjonalności w odniesieniu do procedur autoryzacji, certyfikacji licencjonowania produkcji, przesyłu i dystrybucji energii cieplnej z OZE²⁰, sformułowane przez prawodawcę unijnego w art. 13 ust. 6 dyrektywy OZE.

Bardzo ważne dla skutecznego zwiększenia wykorzystania energii ciepła i chłodzenia z OZE będą uproszczenie i harmonizacja prawno-administracyjnych regulacji dotyczących przyłączenia instalacji wytwarzającej tego typu energię do systemów lokalnego ogrzewania lub chłodzenia. Dzięki systemom lokalnego ogrzewania lub chłodzenia, energia termiczna w postaci pary, gorącej wody lub schłodzonych płynów może zostać dystrybuowana z centralnego źródła produkcji przez sieć do wielu punktów odbiorczych²¹.

Dyrektywa OZE nakłada ponadto na państwa członkowskie obowiązek oceny konieczności budowy nowej infrastruktury lokalnego systemu wytwarzania i dystrybucji energii ciepła i chłodu ze źródeł odnawialnych w celu osiągnięcia krajowego celu ogólnego na rok 2020. Wnioski z tej oceny stanowią część krajowego planu działań. W przypadku stwierdzenia potrzeby rozbudowy infrastruktury, państwa członkowskie zamieszczają w swoim planie wykaz działań, jakie zamierzają podjąć w celu rozbudowania struktury zagospodarowania ciepła z dużych instalacji wykorzystujących energię geotermalną, słoneczną lub biomasy²².

Omówione przepisy dyrektywy OZE, odnoszące się w sposób pośredni i bezpośredni do sektora ogrzewania i chłodzenia, znajdują odzwierciedlenie w prawodawstwie francuskim. Aby zrozumieć specyfikę procesu implementacji tej dyrektywy do porządku prawnego Francji, należy odnieść się do sztandarowego krajowego dokumentu w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, znanego pod nazwą *Grenelle Environnement*²³.

²⁰ Art. 13 ust. 1 dyrektywy OZE.

²¹ Art. 2 pkt „g” dyrektywy OZE.

²² Art. 16 ust. 11 dyrektywy OZE. W polskiej wersji językowej, opublikowanej w oficjalnym dzienniku urzędowym UE, występuje błędne sformułowanie tego ustępu. Zamiast „w celu dostosowania rozbudowy produkcji systemu lokalnego ogrzewania i chłodzenia z wielkich instalacji wykorzystujących biomasa, energię ciepła i geotermalną” powinno być: „w celu dostosowania rozbudowy produkcji systemu lokalnego ogrzewania i chłodzenia z wielkich instalacji wykorzystujących biomasa, energię słoneczną i geotermalną”, wzorem angielskiej wersji językowej tejże dyrektywy, w której omawiany fragment przepisu brzmi: „to accommodate the development of heating and cooling production from large biomass, solar and geothermal facilities”.

²³ Termin *Grenelle Environnement* nie jest tłumaczony na język polski; słowo „grenelle” w nazwie dokumentu pochodzi od nawy ulicy w Paryżu (rue de Grenelle), przy której

3. Wpływ przyjęcia *Grenelle Environnement* na kształtowanie prawa francuskiego w zakresie produkcji energii termicznej z biomasy

W maju 2007 r. we Francji rozpoczęły się prace nad bezprecedensowym w tym kraju projektem ramowego dokumentu strategicznego i aktów prawnych regulujących kompleksowo kwestie ochrony środowiska i walki ze zmianami klimatu. Eksperti różnych dziedzin, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedsiębiorcy, ministrowie, a także przedstawiciele innych zainteresowanych podmiotów wzięli udział w procesie przygotowywania programu *Grenelle Environnement*, swoistej mapy drogowej Francji w dziedzinie ekologii i zrównoważonego rozwoju.

W dokumencie strategicznym, przygotowanym przez rząd Nicolasa Sarkozy'ego, zostało zawartych około trzystu zobowiązań, których spełnienie zapewniają specjalne w tym celu przyjęte ustawy i odpowiednie wykonawcze akty prawne, ogłoszone między 2008 a 2010 r. Inicjatywa stworzenia ramowego dokumentu oraz legislacji, które stworzą warunki do tzw. zielonego wzrostu, wynika bezpośrednio ze zobowiązań międzynarodowych i unijnych w zakresie redukcji emisyjności gospodarki, zwiększenia efektywności energetycznej oraz konieczności ochrony bioróżnorodności²⁴.

Prace nad *Grenelle Environnement* stanowią odpowiedź rządu francuskiego na wskazania wynikające z debaty nad kształtem pakietu energetyczno-klimatycznego²⁵. Rezultatem przyjęcia wspomnianego dokumentu ramowego było ustanowienie aktów prawnych, transponujących postanowienia m.in. dyrektywy OZE odnoszące się do produkcji ciepła i chłodu

---

w 1968 r. odbyła się pierwsza konferencja poświęcona problemom środowiska naturalnego we Francji.

²⁴ Chodzi m.in. o dyrektywę Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, Dz. Urz. WE, L 206, z 22 lipca 1992 r. oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z 23 kwietnia 2009 r. zmieniającą dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (dyrektywa EU ETS), Dz. Urz. UE, L 140, z 5 czerwca 2009 r., s. 63-87.

²⁵ Na pakiet energetyczno-klimatyczny przyjęty w wyniku porozumienia zawartego w grudniu 2008 r. między Parlamentem Europejskim i Radą, składa się sześć aktów prawnych, w tym m.in. dyrektywa OZE, wspomniana powyżej dyrektywa EU ETS oraz decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2009/406/WE z 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych, Dz. Urz. UE, L 140, z 5 czerwca 2009 r., s. 136-148.

z biomasy. Takimi właśnie prawnymi instrumentami realizacji strategii *Grenelle Environnement* i jednocześnie aktami implementującymi znaczną część postanowień dyrektywy OZE do prawa francuskiego są przede wszystkim dwie omówione poniżej ustawy, przyjęte kolejno w 2009 i 2010 r. Oba akty prawne zawierają przepisy zmieniające obowiązujące we Francji ustawy, tak by dostosować je do wymogów m.in. dyrektywy OZE.

Jako pierwsza weszła w życie ustawa nr 2009-967 z 3 sierpnia 2009 r. w sprawie programu wdrażania *Grenelle Environnement*²⁶ (nazywana także ustawą *Grenelle I*), wprowadzając legalną definicję biomasy do ustawy nr 2005-781 z 13 lipca 2005 r. w sprawie programów orientacji polityki energetycznej²⁷. Definicja przyjęta przez francuskiego ustawodawcę jest identyczna z definicją z art. 2 dyrektywy OZE, cytowaną na początku niniejszego opracowania.

Ustawą *Grenelle I* został zmieniony francuski kodeks urbanistyczny²⁸. Wprowadzony obowiązek sporządzenia oceny warunków przyłączenia do sieci ciepłowniczej instalacji wytwarzającej energię termiczną z odnawialnych źródeł nawiązuje do art. 16 ust. 11 dyrektywy OZE w sprawie obowiązku oceny konieczności budowy nowej infrastruktury lokalnego systemu energii ciepła i chłodu ze źródeł odnawialnych. Zmiana ta stanowi ważny bodziec dla rozwoju źródeł ciepła i chłodu z biomasy, ograniczając przeszkody, które wystąpiły na etapie przyłączania do sieci dystrybucyjnej. Brak przyłącza często jest równoznaczny z brakiem opłacalności inwestycji.

Z kolei w art. 19 ust. 4 ustawy *Grenelle I* francuski ustawodawca powołał do życia Fundusze Ciepłe (*Fonds Chaleur*), będące mechanizmem finansowym wspierającym rozwój produkcji i dystrybucji ciepła pochodzącego z odnawialnych źródeł, zwłaszcza z biomasy lignocelulozowej pochodzenia rolniczego i leśnego²⁹. W ramach Funduszy Ciepłych istnieje kilka grup docelowych beneficjentów, choć szczególne wsparcie zostało przewidziane dla sektora przemysłowego, rolnego i usługowego w ramach projektu „BCIAT – Biomasa, Ciepło dla Przemysłu, Rolnictwa i Usług”³⁰. Projekt ten (zainicjowany w 2008 r. przez Ministerstwo Ekologii, Energii,

²⁶ Loi n° 2009-967 du 3 août 2009 de programmation relative à la mise en œuvre du Grenelle de l'environnement, Dz. Urz. Nr 179 z 5 sierpnia 2009 r., s.13031, tekst nr 2.

²⁷ Loi n°2005-781 du 13 juillet 2005 de programme fixant les orientations de la politique énergétique, JO Nr 0163 z 14 lipca 2005 r., s. 11570, tekst nr 2.

²⁸ Art. L128-4 Code de l'Urbanisme, tekst jedn.: Dz. Urz. z 1 listopada 2010 r.

²⁹ J.-C. Ogier, D. Ballerini, J.-P. Leygue, L. Rigal, J. Pourquié, op. cit., s. 69.

³⁰ *Biomasse Chaleur, Industrie, Agriculture, Teritaire – nabór wniosków 2011*, dokument wydany przez francuską Agencję ds. Środowiska i Zarządzania Energią ADEME oraz Ministerstwo Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza.

Zrównoważonego Rozwoju i Morza) koordynowany jest przez Agencję do spraw Środowiska i Zarządzania Energią³¹. Instalacje przemysłowe, rolnicze lub usługowe do produkcji energii termicznej z biomasy mogą uzyskać finansowe wsparcie w ramach projektu BCIAT, pod warunkiem, że wytwarzają więcej niż 1000 toe ciepła rocznie (ok. 11,6 MWh). Środki finansowe są wypłacane w formie dopłat inwestycyjnych, płatności stałych za każdą kilowatogodzinę wyprodukowanej energii lub w obu tych formach.

Kryterium wyboru wnioskodawców mających otrzymać dofinansowanie opiera się na stosunku kwoty dotacji, jaką wnioskodawca chciałby otrzymać, do przewidywanej ilości energii termicznej z biomasy wyprodukowanej w jego instalacji w ciągu roku. Im niższy jest ten iloraz, tym większa jest szansa na otrzymanie subwencji z Funduszu Ciepłego. Takie rozwiązanie promuje najbardziej efektywne instalacje i pozwala zapobiegać nadużyciom w deklarowanych planach inwestycyjnych. Innym ważnym kryterium wyboru projektów jest poziom emisji pyłów do powietrza z instalacji wykorzystujących biomasę na cele energetyczne. W ten sposób rozwój sektora odnawialnej energii ciepła został połączony z przeciwdziałaniem zanieczyszczeniu powietrza.

Wśród zrealizowanych dotychczas inwestycji wykorzystujących wsparcie w ramach programu BCIAT, przeważają instalacje oparte na surowcach rolno-spożywczych, a 80% inwestycji zlokalizowanych jest na obszarach wiejskich³². Na podstawie raportów podsumowujących dwie dotychczas zrealizowane tury projektu BCIAT można stwierdzić, że ten sposób wsparcia produkcji ciepła z biomasy jest bardzo skuteczny. Warto dodać, że w ramach Funduszy Ciepłych finansowane są także mniejsze projekty inwestycyjne, np. poza trybem konkursowym przewidziane zostały dotacje dla inwestycji w sieci ciepłownicze zasilane energią z biomasy oraz instalacje kotłowni na biomasę³³.

Przedmiotem regulacji ustawy *Grenelle I* jest także obowiązek uwzględniania produkcji ciepła z OZE we wszystkich aktach planistycznych i strategiach gospodarki przestrzennej (art. 19.IV). Ustawodawca kładzie szczególny nacisk w tym zakresie na przepisy dotyczące termomoder-

³¹ *Fonds Chaleur – bilan et perspectives*, komunikat prasowy Agencji ds. Środowiska i Zarządzania Energią – ADEME oraz Ministerstwa Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Morza z 19 października 2009 r.

³² Podczas pierwszej tury realizacji projektu aż siedemnaście na trzydzieści jeden dofinansowanych inwestycji bazowało na biomasie pochodzenia rolno-spożywczego; *Fonds Chaleur – bilan et perspectives*, op. cit., s. 3.

³³ *Ibidem*, s. 15-16.

nizacji, certyfikaty efektywności energetycznej budynków oraz wytwarzanie energii cieplnej bezpośrednio w obiekcie budowlanym.

Ustawa *Grenelle I* zakłada zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 75% do 2050 r. w stosunku do bazowego 1990 r. Powinna ona sprzyjać zwiększeniu wytwarzania ciepła i chłodu z biomasy, gdyż spalanie biomasy zalicza się do sposobów generacji energii o zmniejszonym wskaźniku emisji dwutlenku węgla do atmosfery w porównaniu do paliw kopalnych³⁴. Omawiana ustawa implementuje także krajowy cel ogólny Francji, pierwotnie zapisany w załączniku I dyrektywy OZE³⁵. Ponadto, właśnie w *Grenelle I* znajdują się przepisy transponujące do francuskiego prawa te regulacje dyrektywy OZE, które dotyczą obowiązku uproszczenia planowania, wspierania i propagowania innowacji w zakresie produkcji energii odnawialnej we wszystkich formach.

Drugą ustawą dostosowującą porządek prawny Francji do wymogów wyznaczonych wcześniej na szczeblu unijnym oraz krajowym jest ustawa nr 2010-788 z 12 lipca 2010 r. w sprawie narodowego zaangażowania dla środowiska, nazywana także ustawą *Grenelle II*³⁶. Zgodnie z brzmieniem art. 86 tej ustawy, obowiązkowym elementem wszystkich przyłączy ciepłowniczych sieci dystrybucyjnych ciepła będą urządzenia pomiarowo-rozliczeniowe. Takie rozwiązanie umożliwi pełniejszą kontrolę podaży ciepła wytwarzanego z źródeł zasilanych biomasą, tym samym ułatwiając wypełnienie obowiązku przedkładania sprawozdań, wyników monitoringu i analiz dotyczących środków podjętych w celu realizacji krajowego celu ogólnego³⁷. Z kolei art. 85.II ustawy *Grenelle II* zmienia treść ustawy nr 80-531 z 15 lipca 1980 r. w sprawie oszczędności energii i wykorzystania ciepła³⁸, modyfikacja dotyczy przede wszystkim klasyfikacji sieci ciepłowniczych. Te sieci, które są zasilane ciepłem pochodzącym z odnawialnych źródeł co najmniej w połowie, będą mogły korzystać ze preferencyjnych warunków funkcjonowania, gwarantowanych przez samorządy lokalne.

³⁴ Obecnie odchodzi się od przekonania, że spalanie biomasy jest neutralne w zakresie emisji dwutlenku węgla. W rzeczywistości bilans emisji dwutlenku węgla związanych z czerpaniem energii z biomasy zależy od wielu czynników; patrz: E. Johnson, *Goodbye to Carbon Neutral: Getting Biomass Footprints Right*, „Environmental Impact Assessment Review” 2009, nr 29, s. 165-168.

³⁵ Art. 2 ust. 2 ustawy *Grenelle I*.

³⁶ Loi n° 2010-788 du 12 juillet 2010 portant engagement national pour l'environnement, JO Nr 0160 z 13 lipca 2010 r., s. 12905, tekst nr 1.

³⁷ Obowiązek monitoringu i sprawozdawczości Komisji wynika art. 23 dyrektywy OZE.

³⁸ Loi n 80-531 du 15 juillet 1980 relative aux économies d'énergie et à l'utilisation de la chaleur), JO Nr z 16 lipca 1980 r., s. 1783 (tekst jedn. z 14 lipca 2010 r.).

4. Wytwarzanie energii termicznej z biomasy w ramach „Wieloletniego programu inwestycji w produkcję ciepła na lata 2009-2020”

Art. 50 francuskiej ustawy z 13 czerwca 2005 r. w sprawie programu wyznaczającego kierunki polityki energetycznej³⁹ stanowi, że „minister właściwy do spraw energetyki ustanawia i ogłasza wieloletni program inwestycji w produkcję energii wykorzystywanej do wytwarzania ciepła. Wyznacza w szczególności cele sektorowe produkcji energii odnawialnych dla poszczególnych regionów Francji”. Na podstawie tego przepisu został ustanowiony „Wieloletni program inwestycji w produkcję ciepła na lata 2009-2020” – strategiczny dokument Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Klimatu Ministerstwa Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Gospodarki Przestrzennej⁴⁰. Omawiając postanowienia tego Programu, warto przybliżyć jego uwarunkowania.

Francuska polityka energetyczna, zgodnie z przepisami wspomnianej ustawy z 13 czerwca 2005 r. w sprawie programu wyznaczającego kierunki polityki energetycznej, realizuje cztery główne cele:

- a) zwiększanie niezależności energetycznej Francji oraz gwarancji zaopatrzenia w energię,
- b) zapewnienie konkurencyjnych cen energii,
- c) ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska, zwłaszcza w kontekście nasilającego się efektu cieplarnianego,
- d) spójność społeczną i terytorialną możliwą dzięki dostępowi wszystkim do energii.

Realizacji tych celów służą takie środki, jak: zwiększenie kontroli popytu na energię, dywersyfikacja jej źródeł, rozwój badań i innowacji w energetyce, zapewnienie środków transportu i magazynowania przystosowanych do potrzeb.

W świetle wymienionych celów uzasadnione wydaje się zwiększenie produkcji energii termicznej z biomasy, która – zaliczając się do źródeł

---

³⁹ Loi n°2005-781 du 13 juillet 2005 de programme fixant les orientations de la politique énergétique, JO Nr 163 z 14 lipca 2005 r., s. 11570, tekst nr 2.

⁴⁰ *Programmations pluriannuelles des investissements de production de chaleur (PPI chaleur)*, raport Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Klimatu Ministerstwa Ekologii, Energii, Zrównoważonego Rozwoju i Gospodarki Przestrzennej, spełniający wymogi zawarte w art. 50 ustawy nr 2005-781 z 13 lipca 2005 r. w sprawie programu wyznaczającego kierunki polityki energetycznej.

generacji rozproszonej – doskonale odpowiada kierunkom rozwoju energetyki we Francji. Wskazane wydaje się zwłaszcza zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych rolnictwa na cele energetyczne, wykorzystanie biomasy nienadającej się na cele żywnościowe należy bowiem do rozwiązań niezwykle korzystnych i spotyka się z jednoznaczną aprobatą w kręgach rolniczych oraz ekspertów w dziedzinie energetyki. Warto w tym miejscu odnieść się do art. 13 ustawy z 13 czerwca 2005 r. w sprawie programu wyznaczającego kierunki polityki energetycznej, w którym ustawodawca wyznaczył wspólny obowiązek ministra właściwego do spraw środowiska oraz ministra właściwego do spraw energii realizacji planu *Terre-énergie* („Ziemia-energia”). Wdrożenie założeń planu *Terre-énergie* ograniczyło import ropy naftowej do Francji dzięki wykorzystaniu dostępnych zasobów biomasy do produkcji ciepła i biopaliw transportowych⁴¹. W celu usprawnienia zagospodarowania biomasy na cele energetyczne w ramach powyższego planu, w 2005 r. powołany został „międzyresortowy koordynator”⁴².

Wspomniany wcześniej „Wieloletni program produkcji ciepła na lata 2009-2020” zawiera prognozę znacznego wzrostu udziału ciepła z odnawialnych źródeł, który ma iść w parze ze zmniejszeniem konsumpcji ciepła i chłodu o 19% do 2020 r. w porównaniu z rokiem 2005⁴³. Cele dotyczące produkcji ciepła w poszczególnych sektorach wyznacza rozporządzenie z 15 grudnia 2009 r. w sprawie wieloletniego programu inwestycji w produkcję ciepła⁴⁴. Kwalifikuje ono biomasę jako podstawowe źródło ciepła i główny czynnik wzrostu udziału energii cieplnej z OZE w ogólnej produkcji ciepła, wyprzedzając w tym względzie pompy ciepła, kolektory słoneczne i źródła geotermalne (inne niż pompy ciepła).

Na zakończenie warto zauważyć, że oprócz opisanych w niniejszym artykule instrumentów wsparcia, we francuskim krajowym planie działań wymieniono trzydzieści siedem mechanizmów wsparcia dla OZE, z czego

⁴¹ Art. 13 Loi n°2005-781, op. cit.

⁴² Odpowiedź ministra rolnictwa i rybactwa na interpelację nr 19223 w sprawie środków przedsięwziętych w celu ograniczenia importu ropy naftowej do 2010 r., Dz. Urz. Senatu z 3 listopada 2005 r., s. 2847.

⁴³ Zmniejszenie konsumpcji ciepła i chłodu o 19% do 2020 r. w porównaniu z rokiem 2005 (z 73,8 do 60 Mtoe). Art. 1 i 2 ustawy nr 2005-781 z 13 lipca 2005 r. w sprawie programu wyznaczającego kierunki polityki energetycznej, op. cit.

⁴⁴ Arrêté du 15 décembre 2009 relatif à la programmation pluriannuelle des investissements de production de chaleur, JO Nr 0008 z 10 stycznia 2010 r., s. 527, tekst nr 3.

pięć dotyczy wyłącznie produkcji odnawialnej energii cieplnej, a trzy przeznaczone są specjalnie dla gospodarstw rolnych⁴⁵.

Aby zachęcić do inwestycji w obszarze energii odnawialnej, planuje się zmianę wielu regulacji prawnych. Budowa instalacji służących do produkcji energii cieplnej z biomasy we Francji musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z planów zagospodarowania przestrzennego, prawa ochrony środowiska ze szczególnym uwzględnieniem wpływu instalacji na obszary „Natura 2000”. Procedury umożliwiające prowadzenie omawianych inwestycji często oceniane są jako nadmiernie czasochłonne. Dlatego postuluje się, by były one proporcjonalne do skali inwestycji tzn. jej wielkości, mocy zainstalowanej itp.⁴⁶

Dodatkowo, dzięki zmianie rozporządzenia z 25 lipca 1997 r. w sprawie ogólnych wytycznych odnoszących się do instalacji kwalifikowanych dla ochrony środowiska (rubryka nr 2910 – „spalanie”), można ubiegać się o nadanie statusu „instalacji kwalifikowanej dla ochrony środowiska” instalacjom służącym do produkcji ciepła z biomasy⁴⁷. Taki status implikuje liczne przywileje związane z funkcjonowaniem instalacji, a tym samym będzie w sposób istotny zachęcać potencjalnych inwestorów do realizacji przedsięwzięć związanych z wytwarzaniem energii termicznej z biomasy.

Od 2005 r. inwestowaniu w technologie oszczędzania energii lub ogrzewania budynków ciepła z odnawialnych źródeł sprzyja system świadectw oszczędności energetycznej. System umożliwia przedsiębiorstwom zajmującym się dystrybucją energii uzyskanie specjalnych certyfikatów za promowanie efektywności energetycznej i zastępowanie paliw kopalnych OZE w systemach ogrzewnictwa. Przedsiębiorstwa, które nie uzyskają wystarczającej liczby świadectw oszczędności energetycznej, zobowiązane są do uiszczenia opłaty zastępczej⁴⁸. Do pozostałych elementów składających się na strategię wsparcia produkcji energii odnawialnej należą m.in.:

– kampanie informacyjne,

---

⁴⁵ *Plan d'action national en faveur des énergies renouvelables. Période 2009-2020*, op. cit., s. 16-20.

⁴⁶ *Ibidem*, s.16.

⁴⁷ Arrêté du 25 juillet 1997 relatif aux prescriptions générales applicables aux installations classées pour la protection de l'environnement soumises à déclaration sous la rubrique n° 2910: Combustion, JO Nr 225 z 27 października 1997 r.

⁴⁸ Arrêté du 28 juin 2010 définissant les opérations standardisées d'économies d'énergie, JO Nr 0178 z 4 sierpnia 2010 r.

– niższy podatek VAT na miejskie ciepło sieciowe, jeśli w co najmniej 50% pochodzi z OZE,
– rozbudowa sieci chłodu z odnawialnych źródeł,
– przedłużenie trwania koncesji,
– plan wsparcia zagospodarowania odpadów,
– pomoc w budowie i przebudowie szklarni w ogrodnictwie,
– plany zwiększania efektywności energetycznej gospodarstw rolnych w celu doprowadzenia do tego, że do 2013 r. 30% francuskich gospodarstw rolnych cechować się będzie zwiększoną samowystarczalnością energetyczną⁴⁹.

Co ciekawe, już w 1999 r. Agencja do spraw Środowiska i Zarządzania Energią powołała do życia stowarzyszenie wykwalifikowanych instalatorów w sektorze energetyki odnawialnej. Dziś funkcjonuje ono jako „Qualit’EnR” i zrzesza ponad 18 tysięcy przedsiębiorstw instalacyjnych OZE, a elementem tej struktury jest m.in. stowarzyszenie instalatorów w dziedzinie produkcji energii z biomasy („Qualibois”)⁵⁰. Członkowie stowarzyszenia „Qualit’EnR” kierują się wartościami zapisanymi w tzw. „Karcie jakości” odnoszącej się do zasad etyki zawodowej, informacji i usług świadczonych konsumentom⁵¹, a działalność stowarzyszenia może z powodzeniem służyć procesowi wdrażania dyrektywy OZE⁵².

5. Podsumowanie

Powyższy przegląd regulacji prawnych pozwala stwierdzić, że francuskie ustawodawstwo zawiera solidne podstawy wsparcia produkcji energii ciepła wytwarzanego w źródłach zasilanych biomasą. Energetyka odnawialna we Francji wstąpi dzięki ustawowym regulacjom *Grenelle I i II* na drogę jeszcze bardziej dynamicznego rozwoju. Mimo że biomasa leśna nadal pozostaje dominującym surowcem do produkcji energii termicznej z OZE, obserwuje się wzrost wykorzystania biomasy pochodzącej z sektora rolno-spożywczego, przy czym wydaje się, że dzięki ostrożności w zago-

⁴⁹ *Plan de performance énergétique des exploitations agricoles 2009-2013*, dokument strategiczny Ministerstwa Rolnictwa i Rybactwa z 3 lutego 2009 r., s. 3, dostępny na stronie internetowej resortu: agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/plan_PPE.pdf (dane z 25 października 2010 r.).

⁵⁰ *Rapport d’activité 2009* dostępny na stronie internetowej stowarzyszenia: qualit-enr.org/document/Menu_Haut/Qualit_EnR/Qui_sommes_nous/index.htm

⁵¹ *Plan d’action national en faveur des énergies renouvelables. Période 2009-2020*, op. cit., s. 34-35.

⁵² Związana w odniesieniu do art. 14 „Informowanie i szkolenie” dyrektywy OZE.

spodarowywaniu powierzchni na cele pozarolnicze Francja uniknęła wielu zagrożeń wynikających m.in. z konfliktu między przeznaczeniem gruntów rolnych na cele służące produkcji żywności a ich przeznaczeniem pod uprawy roślin energetycznych. Zarówno krajowy plan działań, który powstał w wyniku realizacji postanowień dyrektywy OZE, jak i wewnętrzne prawodawstwo Francji zawierają postulaty rozwijania produkcji surowców roślinnych na cele energetyczne w sposób zrównoważony, czyli taki, który zapewni stabilną podaż biomasy bez ryzyka utraty równowagi biologicznej i nadużycia świadczeń ekosystemów leśnych. Systemy wsparcia wytwarzania termicznej energii z biomasy w formie regulacji prawnych oraz wynikających z nich instrumentów administracyjnych i finansowych, jakie już zostały lub będą w najbliższym czasie wprowadzone we Francji, z pewnością przyczynią się do zwiększenia niezależności energetycznej kraju, przy jednoczesnym zachowaniu spójności społecznej i „terytorialnej oraz wymogów ochrony środowiska.

PRODUCTION OF THERMAL ENERGY FROM BIOMASS IN FRANCE – SELECTED LEGAL ASPECTS

Summary

The paper discusses French support mechanisms for the production of thermal energy from biomass in view of legal regulations and plans contained the national plan for action, presented to the European Commission by the Ministry of Ecology, Energy, Sustainable Development and Sea. In particular, analyses were presented concerning the Acts adopted in 2009 and 2010 as a result of a strategic agreement on sustainable development and environmental protection, i.e. *Grenelle Environnement*.

In France, producers of thermal energy from biomass may use e.g. the Thermal energy Funds, i.e. financial mechanisms promoting the most efficient installations in this branch of power engineering industry. Changes in law executed in recent years also facilitate the monitoring of the amount of energy generated from renewable energy sources, thanks to the new requirement to install measuring and clearing devices at every service line connected to the heat distribution network. Recently installations for heat production from biomass may also be granted the status of installations qualified for environmental protection.

Support mechanisms for the production of thermal energy from biomass, presented in the paper, were evaluated positively and seem to be an effective instrument, aiming at an increase in the proportion of thermal energy from sustainable energy sources in the final gross energy consumption in France in the following years.

LA PRODUZIONE DI ENERGIA TERMICA DA BIOMASSE IN FRANCIA – ALCUNI ASPETTI LEGALI

Sommario

L'articolo tratta dei meccanismi francesi per il sostegno all'energia termica da biomasse alla luce delle regolazioni giuridiche e dei piani contenuti nel programma operativo nazionale presentato alla Commissione Europea dal Ministero dell'ecologia, energia, sviluppo sostenibile e del mare. In particolare sono sottoposte ad analisi le leggi adottate durante il 2009 e il 2010, a seguito dell'accordo strategico nell'ambito dello sviluppo sostenibile e della tutela dell'ambiente – *Grenelle Environnement*.

In Francia i produttori di energia termica da biomasse possono usufruire, tra l'altro, dei c.d. Fondi Termici, ovvero di meccanismi per il finanziamento di maggiori impianti a biogas. Le modifiche legislative realizzate negli ultimi anni facilitano anche il controllo della quantità dell'energia derivante dalle fonti energetiche rinnovabili grazie al nuovo obbligo di inserire strumenti di misura e calcolo per ogni connessione alle reti di riscaldamento. Gli impianti di riscaldamento a biomassa possono di recente conseguire lo *status* di „impianti per la tutela dell'ambiente”.

I meccanismi presentati per il sostegno alla produzione di energia termica da biomasse sono stati valutati positivamente e sembrano essere strumenti efficaci per l'aumento della quota di energia termica che, nel consumo energetico finale lordo della Francia, si potrà ottenere, nei prossimi anni, da fonti energetiche rinnovabili.